

STICHTING VAN DE ARBEID

Commissie Pensioenen

TWEEDE INTERIMRAPPORT

inzake het

PENSIOENVRAAGSTUK

(Vastgesteld op 27 juni 1975)

DE UITVOERINGSORGANISATIE VAN DE PENSIOENPLICHT ')

Aan de hierna gegeven uitwerking liggen de volgende uitgangspunten ten grondslag:

- Een pluriforme uitvoering door bedrijfspensioenfondsen, ondernemingsfondsen en levensverzekeringmaatschappijen als voortzetting van de historisch gegroeide opzet.
- Onder handhaving van het primaat van bedrijfspensioenfondsen zijn de verzekeringsmaatschappijen in het kader van een continue betrokkenheid bereid tot uitvoering van de pensioenplicht op non-profit basis.
- Het is van belang in de aanloopfase van de pensioenplicht zo weinig mogelijk verschuivingen in de uitvoering te doen plaatsvinden; zulks afgezien van de wenselijkheid op langere termijn tot een sanering van het aantal uitvoeringsorganen te komen.

1. DE PENSIOENKAMER

1.1. Algemeen

Bij de Wet wordt de instelling van de Pensioenkamer geregeld; deze vangt zijn werkzaamheden aan op een nader te bepalen tijdstip vóór de inwerkingtreding van de pensioenplicht.

De Pensioenkamer is verantwoordelijk aan de Minister. De Minister kan nadere voorschriften geven ten aanzien van de uitoefening van de taak van de Pensioenkamer.

De Pensioenkamer rapporteert jaarlijks aan de Minister omtrent zijn werkzaamheden en zijn bevindingen betreffende de toepassing van de Wet.

1.2. Samenstelling

In de Pensioenkamer zijn de centrale werkgevers- en werknemersorganisaties paritair vertegenwoordigd.

De voorzitter wordt door de Kroon benoemd.

De werkgevers- respectievelijk de werknemersleden wijzen ieder uit hun midden een plaatsvervangend voorzitter aan.

De benoemingen gelden voor een periode van 4 jaar.

1.3. Stemrecht

Ieder lid van de Pensioenkamer (ook de voorzitter) heeft één stem.

Indien ter vergadering meer leden namens de centrale werkgeversorganisaties aanwezig zijn dan namens de centrale werknemersorganisaties of omgekeerd, brengen de leden van de groep, waarvan het grootste aantal aanwezig is, ieder evenveel stemmen uit als van de andere groep leden aanwezig zijn. De leden van de andere groep brengen alsdan ieder evenveel stemmen uit als van de grootste groep leden aanwezig zijn. Indien de stemmen staken wordt over hetzelfde onderwerp in een volgende vergadering nogmaals gestemd. Indien dan de stemmen wederom staken geldt:

- met betrekking tot besluiten over zaken wordt het voorstel geacht niet te zijn aangenomen;
- met betrekking tot besluiten over personen beslist het lot.

') vastgesteld op 27 juni 1975.

1.4. Taken en bevoegdheden

Voorzover deze niet bij Wet aan anderen zijn opgedragen (bijv. de Verzekeringskamer), is de Pensioenkamer belast met de volgende taken.

1.4.1. Advisering

De Pensioenkamer zal aan de Minister advies uitbrengen over alle onderwerpen, de pensioenplicht rakende, bijv. ten aanzien van:

- de omvang van de pensioenplicht;
- de fasering volgens welke de pensioenplicht zal worden ingevoerd;
- het door de Minister vast te stellen vereveningstarief; de Minister zal daarover tevens het advies van de Verzekeringskamer inwinnen.

De Pensioenkamer kan de Minister op eigen initiatief van advies dienen.

1.4.2. Bestuurszaken

De Pensioenkamer heeft een besturende taak ten opzichte van:

- zijn eigen secretariaat;
- het Vereveningsbureau.

1.4.3. Coördinatie

1.4.3.1. Efficiënte wijze van uitvoering

De Pensioenkamer kan ter stimulering van een efficiënte wijze van uitvoering door de verschillende uitvoeringsorganen coördinerend optreden.

Hij kan dit doen door bijv.:

- de totstandkoming te bevorderen van afspraken tussen uitvoeringsorganen gericht op efficiency-verbetering;
- voorschriften te geven omtrent de inrichting der administratie ter verkrijging van onderling uitwisselbare en verwerkbaar gegevens.

1.4.3.2. Sanering

1.4.3.2.1. Bestaande bedrijfspensioenfondsen

Gedurende de "ingroeiperiode" van de pensioenplicht (met een diversiteit van regelingen waarvan de pensioenplicht een deel vormt) zal sanering een aangelegenheid zijn van overleg tussen de sociale partners, vertegenwoordigd in de besturen van de betrokken bedrijfspensioenfondsen. In dit kader passen geen dwingende voorschriften; wel kan door de Pensioenkamer stimulerend worden opgetreden. In de Wet wordt de mogelijkheid opgenomen bij de verdere voortgang van de pensioenplicht bij Algemene Maatregel van Bestuur de Pensioenkamer de bevoegdheid te geven tot meer dwingende voorschriften over te gaan.

1.4.3.2.2. Het rest-bedrijfspensioenfonds (zie ook 2.2)

Het bestuur van het rest-bedrijfspensioenfonds en het bestuur van een ander bedrijfspensioenfonds kunnen in overleg besluiten tot verlegging van een deel of delen van het werkingsgebied van het rest-bedrijfspensioenfonds naar het betreffende andere bedrijfspensioenfonds, dan wel omgekeerd indien voldaan wordt aan de volgende criteria:

- de regeling van het betreffende andere bedrijfspensioenfonds is "ingelopen" door de pensioenplicht (waardoor er geen verschil meer is tussen de regeling van dat fonds en die van het rest-bedrijfspensioenfonds), en
- een dergelijke overgang sluit beter aan bij de organisatie van de sociale verzekering.

In de Wet wordt de mogelijkheid opgenomen bij de verdere voortgang van de pensioenplicht bij Algemene Maatregel van Bestuur de Pensioenkamer de bevoegdheid te geven tot meer dwingende voorschriften over te gaan.

De overgangen zullen niet de reële bestaansgrond van het rest-bedrijfspensioenfonds in gevaar mogen brengen.

In dit kader zal het werkingsgebied van het rest-bedrijfspensioenfonds daarom uiteindelijk tenminste worden gevormd door het gebied van de bedrijfsverenigingen Chemische Industrie (XIII), Voedings- en Genotmiddelenindustrie (XVII), Bank- en Verzekeringswezen, de Groothandel en de Vrije Beroepen (XXV) en Overige Takken van Bedrijf en Beroep (XXVI), met uitzondering van de gebieden die door de binnen het werkingsgebied van deze bedrijfsverenigingen bij aanvang van de pensioenplicht bestaande bedrijfspensioenfondsen overdekt worden.

Een dergelijk effect van de sanering zal niet worden aangemerkt als het in gevaar brengen van de reële bestaansgrond van het restbedrijfspensioenfonds.

1.4.3.2.3. Het verzekeringsbedrijf

Het verzekeringsbedrijf zal er naar streven het aantal maatschappijen dat de pensioenplicht uitvoert (zie ook 4.2) terug te brengen tot maximaal tien.

1.4.3.3. Beleggingscategorieën

De beleggingen zijn in eerste instantie een aangelegenheid van beleid (onder inspraak) aan de voet. In de Wet wordt de mogelijkheid opgenomen dat de Pensioenkamer richtlijnen uitvaardigt op het gebied van de kwantitatieve verhouding tussen de beleggingscategorieën waarin gelden, voortvloeiend uit de pensioenplicht, door de uitvoeringsorganen moeten worden belegd. Dergelijke voorschriften zullen dan voor alle uitvoeringsorganen gelijkelijk gelden. Schoksgewijze veranderingen in de kwantitatieve verhouding tussen de beleggingscategorieën zullen niet van het ene jaar op het andere jaar worden aangebracht, teneinde gedwongen verkoop of eenzijdige beleggingen te voorkomen. Wel kan op termijn een koerswijziging worden aangegeven. Als richtlijn zal hierbij in elk geval gelden, dat het "pensioendoel" voorop moet staan, d.w.z. dat geen inbreuk zal worden gemaakt op het uitgangspunt van beleggen tegen "open markt-condities", terwijl solvabiliteitseisen in acht zullen worden genomen. Indien bijv. uit overwegingen van sociale politiek zou worden besloten tot het verstrekken van gelden voor bijv. sociale (woning)bouw dan zal dit toch tegen de normale rente moeten geschieden: een eventuele tegemoetkoming in de rente zal dan door de overheid moeten geschieden. Alvorens richtlijnen worden gegeven of gewijzigd zal het adviescollege voor beleggingsaangelegenheden (zie 1.4.7) worden gehoord.

1.4.4. Toezicht

Aan de Pensioenkamer worden ter bevordering van een goede uitvoering toezichthoudende taken gegeven.

Ter vermijding van het instellen van een omvangrijk apparaat kan de Pensioenkamer gebruik maken van reeds bestaande instanties. Voor een goede uitoefening van deze taak zal de Pensioenkamer o.a.:

- voorschriften geven omtrent de inrichting van de administratie van de afzonderlijk te administreren pensioenrechten, dit om de doorzichtigheid en de mogelijkheid van controle te vergroten;
- voorschriften geven m.b.t. de verevening;
- voorschriften geven omtrent periodieke rapportage;
- in voorkomende gevallen uitspraak doen of een gedraging van een uitvoeringsorgaan in strijd is met het bij of krachtens de Wet bepaalde;
- besluiten van uitvoeringsorganen, die naar zijn oordeel in strijd zijn met de wettelijke bepalingen, aan de Minister ter vernietiging voordragen.

1.4.5. Beroep

De Pensioenkamer fungeert als beroepsinstantie o.a. met betrekking tot de volgende onderwerpen:

- indeling van een werkgever bij een bepaald uitvoeringsorgaan;
- premieplichtigheid van een werkgever ten opzichte van een bepaald uitvoeringsorgaan;
- geschillen tussen uitvoeringsorganen onderling, bijv. omtrent afbakening van de terreinen;
- het doen van een bindende uitspraak indien in het bestuur van een bedrijfspensioenfonds de stemmen staken.

Voor geschillen omtrent materiële rechten van werknemers wordt de rechtsgang overeenkomstig de Beroepswet (Sociale Verzekering) gevolgd.

1.4.6. Garanties

In een wettelijk kader zal, voor de gevallen waarbij de materiële rechten van de werknemer schade ondervinden tengevolge van niet-premiebetaling, worden geregeld:

- een eenvoudige invorderingsmogelijkheid met betrekking tot achterstallige premies door de uitvoeringsorganen;
- een zodanige voorziening dat de werknemer bij niet-invorderbaarheid van premies geen nadeel in zijn aanspraken ondervindt.

1.4.7. Adviescolleges

Aan de Pensioenkamer wordt

- een adviescollege voor uitvoeringsaangelegenheden en
- een adviescollege voor beleggingsaangelegenheden

toegevoegd, waarin vertegenwoordigers van de drie uitvoeringstypes gelijkelijk zitting hebben. Bij de Wet worden de gevallen geregeld waarin advies gevraagd zal worden.

2. DE ORGANISATORISCHE INDELING

Bij de aanvang van de pensioenplicht worden alle ondernemingen - en daarmee alle werknemers - "overdekt" door

- de bij de aanvang van de pensioenplicht bestaande bedrijfspensioenfondsen;
- het bij de aanvang van de pensioenplicht op te richten rest-bedrijfspensioenfonds.

Bij deze indeling wordt onderscheid gemaakt tussen:

- Het werkingsgebied van een bedrijfspensioenfonds respectievelijk het rest-bedrijfspensioenfonds; het werkingsgebied wordt bepaald door de sectoren/bedrijfstakken waarvoor geldt, dat ondernemingen daarbinnen zich (behoudens dispensatie) moeten aansluiten bij het betreffende bedrijfspensioenfonds respectievelijk het rest-bedrijfspensioenfonds.
- De categorieën werknemers waarvoor de verplichting tot aansluiting (behoudens dispensatie) geldt.

2.1. Bij de aanvang van de pensioenplicht bestaande bedrijfspensioenfondsen

2.1.1. Werkingsgebied

De sectoren respectievelijk bedrijfstakken, zoals deze bij aanvang van de pensioenplicht in de statuten en het reglement van het betreffende bedrijfspensioenfonds zijn aangegeven.

2.1.2. Categorieën werknemers

Alle onder de pensioenplicht vallende categorieën werknemers. Indien bij aanvang van de pensioenplicht de verplichting tot aansluiting geen betrekking had op alle onder de pensioenplicht vallende categorieën werknemers wordt deze verplichting voor het pensioenplichtpensioen (behoudens dispensatie) bij wettelijk voorschrift uitgebreid tot alle betreffende categorieën.

2.1.3. Niet verplicht gestelde bedrijfspensioenfondsen

Behoudens bijzondere omstandigheden - dit ter beoordeling van de Pensioenkamer, gehoord de bedrijfstakcommissie (zie ook 3.3) - wordt een niet verplicht gesteld bedrijfspensioenfonds voor het pensioenplichtpensioen als een verplicht gesteld bedrijfspensioenfonds aangemerkt.

2.2. Bij de aanvang van de pensioenplicht op te richten rest-bedrijfspensioenfondsen

2.2.1. Werkingsgebied

De niet onder 2.1.1 bedoelde sectoren/bedrijfstakken.

2.2.2. Categorieën werknemers

Alle onder de pensioenplicht vallende categorieën werknemers.

2.2.3. Bestuur

Vertegenwoordigers van de centrale werkgevers- en werknemersorganisaties, paritair.

Tussen bestuur en uitvoering bestaat eenzelfde relatie als thans bijv. bij de bedrijfspensioenfondsen het geval is; het bestuur bepaalt het beleid op het gebied van het beheer, de beleggingen en de besteding van overschotten.

2.2.4. Uitvoering

De uitvoering wordt opgedragen aan het verzekeringsbedrijf (zonder winstoogmerk), dat voornemens is één maatschappij of een gemeenschappelijk orgaan voor de uitvoering aan het bestuur van het rest-bedrijfspensioenfonds voor te dragen.

Indien inzake de uitvoering van het rest-bedrijfspensioenfonds sprake is van wanbeheer, kan het bestuur de uitvoering opdragen aan een andere uitvoeringsinstantie van het verzekeringsbedrijf, de uitvoering in eigen administratie nemen of aan een andere instantie opdragen.

Bij verschil van mening over de vraag of er sprake is van wanbeheer bestaat recht op arbitrage.

3. DE DISPENSATIE VAN DE VERPLICHTING TOT DEELNEMING IN EEN BEDRIJFSPENSIOENFONDS RESP. HET REST-BEDRIJFSPENSIOENFONDS

3.1. Bij aanvang van de pensioenplicht

3.1.1. Gelijkwaardigheid

Recht op dispensatie bestaat alleen, indien tenminste zes maanden voor de aanvang van de pensioenplicht een gelijkwaardige regeling bestaat. Met betrekking tot de interpretatie van het begrip gelijkwaardigheid geldt, dat het enerzijds niet in de bedoeling ligt dat op grond van minimale aanspraken (zoals invaliditeitspensioentjes, een geringe uitkering bij overlijden, een gering aantal werknemers met aanspraken in verhouding tot het totale aantal werknemers) dispensatie wordt verkregen, doch dat het anderzijds niet in de bedoeling ligt de mogelijkheid tot het behouden resp. het verkrijgen van dispensatie te bemoeilijken.

Van gelijkwaardigheid is in elk geval sprake indien

- zes maanden voor de aanvang van de pensioenplicht een pensioenvoorziening gold, waarin werknemers volgens objectieve criteria worden opgenomen, en
- de voor de werknemers waarvoor deze pensioenvoorziening gold, zes maanden vóór de aanvang van de pensioenplicht verschuldigde premie (op jaarbasis) tenminste $56 \frac{2}{3}\%$ van de voor deze werknemers in het eerste jaar krachtens de pensioenplicht verschuldigde premie voor verevening bedroeg.

Indien niet aan laatstgenoemde voorwaarde wordt voldaan kan de bedrijfstakcommissie (zie ook 3.3) op verzoek beoordelen of dispensatie al dan niet gegeven zal worden.

3.1.2. Procedure

3.1.2.1. Categorieën werknemers waarvoor bij aanvang van de pensioenplicht reeds dispensatie van een bestaand bedrijfspensioenfonds bestaat

Het betreffen hier volledige dispensaties dan wel groepsdispensaties.

De lopende dispensaties kunnen zonder verdere besluitvorming worden gecontinueerd.

3.1.2.2. Categorieën werknemers waarvoor bij aanvang van de pensioenplicht géén verplichting tot aansluiting bij een bestaand bedrijfspensioenfonds bestaat

3.1.2.2.1. De betreffende categorie gaat (krachtens 2.1.1.) onder de verplichting tot toetreding tot een bestaand bedrijfspensioenfonds vallen

Er bestaat recht op (groeps)dispensatie van de verplichting tot toetreding.

In geval van een rechtstreeks bij een verzekeringsmaatschappij ondergebrachte regeling vindt de besluitvorming plaats in de periode tussen zes en drie maanden vóór expiratie

van de overeenkomst, doch uiterlijk vijf jaar na aanvang van de pensioenplicht. De besluitvorming geschiedt door de werkgever en de betrokken groep werknemers gezamenlijk. Indien werkgever en werknemers niet tot een eensluidende beslissing komen beslist de Pensioenkamer. Alvorens tot besluitvorming over te gaan, kunnen de werkgever en/of de betrokken werknemers desgewenst de uitvoeringsinstanties of andere deskundigen verzoeken gelijktijdig voorlichting te geven. Definitieve besluitvorming vindt dan later - na het ontvangen van de gewenste voorlichting - in een afzonderlijke bijeenkomst plaats.

In het kader van een juiste voorlichting zal een centrale codecommissie worden ingesteld, waaraan klachten over vermeende onjuiste voorlichting ter beoordeling kunnen worden gelegd. Indien de codecommissie van oordeel is dat de voorlichtingsprocedure onjuist is geweest, zal de Pensioenkamer opdracht geven de keuzeprocedure te herhalen.

Wanneer in bovengenoemde situatie wordt besloten tot overgang naar een bedrijfspensioenfonds zal door de betreffende verzekeringsmaatschappij bij de daaruit voortvloeiende premievrijmaking de exit-korting niet worden toegepast.

3.1.2.2.2. De betreffende categorie gaat (krachtens 2.2.1 en 2.2.2) vallen onder de verplichting tot toetreding tot het rest-bedrijfspensioenfonds

Er bestaat recht op dispensatie van de verplichting tot toetreding tot het rest-bedrijfspensioenfonds.

3.1.2.3. Integratie van arbeidsvoorwaarden

Bij integratie van arbeidsvoorwaarden geven sociale partners een praktische nieuwe scheidslijn tussen de nieuwe categorieën aan (bijv. een geïndexeerde loongrens of vanaf een bepaalde functiegroep); deze nieuwe scheidslijn zal geen uithollend effect op de bestaande groepsdispensaties hebben.

3.2. Na aanvang van de pensioenplicht op te richten nieuwe ondernemingen

3.2.1. Binnen het werkingsgebied van bij de aanvang van de pensioenplicht reeds bestaande bedrijfspensioenfonds

Nieuwe ondernemingen treden toe tot het bedrijfspensioenfonds binnen wiens werkingsgebied zij vallen.

3.2.2. Binnen het werkingsgebied van het rest-bedrijfspensioenfonds

Het bestuur van het rest-bedrijfspensioenfonds stelt bij de aanvang van de pensioenplicht per sector/bedrijfstak vast of voor meer dan de helft van de onder de pensioenplicht vallende werknemers een regeling gold, op grond waarvan recht op dispensatie bestaat. Indien een dergelijke meerderheid bestaat, hebben nieuwe ondernemingen binnen de betreffende sector/bedrijfstak een éénmalig keuzerecht tussen dispensatie dan wel aansluiting bij het rest-bedrijfspensioenfonds.

Indien in het kader van de onder 1.4.3.2.2 bedoelde sanering sectoren/bedrijfstakken van het werkingsgebied van het rest-bedrijfspensioenfonds overgaan naar het werkingsgebied van een ander bedrijfspensioenfonds, geldt met betrekking tot nieuwe ondernemingen na een dergelijke overgang het onder 3.2.1 bepaalde.

3.3. Dispensatiebeleid

Aan het dispensatiebeleid wordt een reële inhoud gegeven. Het dispensatiebeleid ligt bij een in te stellen bedrijfstakcommissie, waarin sociale partners paritair zitting hebben, met beroepsmogelijkheid bij een onafhankelijke instantie.

Bij fusies of concentraties is, indien er sprake is van meerdere uitvoeringstypes, een keuzemogelijkheid indien een geïntegreerd sociaal beleid wordt gevoerd. De betrokken werknemers hebben inspraak bij de besluitvorming.

Zo zullen bijv. omzetting van (delen van) ondernemingen in een andere rechtsvorm dan wel afsplitsing of oprichting van een dochteronderneming niet formeel worden geïnterpreteerd als nieuwe ondernemingen en zal de dispensatie van kracht blijven, mits er sprake is van een geïntegreerd sociaal beleid, met name op het gebied van de pensioenvoorziening.

4. DE INSpraak IN DE BELEGGINGEN VAN GEDISPENSEERDE PENSIOENREGELINGEN

4.1. Ondernemingsfondsen

4.1.1. Ondernemingsfondsen in "eigen beheer"

In de inspraak wordt voorzien via de besturen van de fondsen.

4.1.2. Ondernemingsfondsen in herverzekering boven een nader aan te geven omvang

Na aanvang van de pensioenplicht kunnen deze fondsen het eigen beleid continueren en behoeven zij niet onder de onder 4.2 bepaalde inspraakvorm te worden gebracht, voorzover zij (via het bestuur van het fonds) over een gelijkwaardige inspraakvorm beschikken.

4.2. Rechtstreeks verzekerde pensioenregelingen en herverzekerde ondernemingsfondsen beneden de onder 4.1.2 bedoelde omvang

Met betrekking tot de bij maatschappijen van levensverzekering ondergebrachte pensioenregelingen wordt op de volgende wijze in de inspraak voorzien:

1. Voor elke verzekeringsmaatschappij die de pensioenplicht uitvoert, wordt een inspraakcollege ingesteld, bestaande uit veertien leden, zeven vertegenwoordigers namens de werkgevers en zeven vertegenwoordigers namens de werknemers.
2. Drie werkgevers- resp. werknemersleden worden benoemd uit de ondernemingen, van de grootste af geteld, die de helft van het betreffende premie-inkomen bij de betreffende verzekeringsmaatschappij vertegenwoordigen.
3. Drie werkgevers- resp. werknemersleden worden benoemd uit de overige ondernemingen, die de andere helft van het betreffende premie-inkomen vertegenwoordigen.
4. Eén werkgevers- resp. werknemerslid wordt rechtstreeks door de centrale werkgevers- resp. werknemersorganisaties benoemd.
5. Ten behoeve van de benoeming van de onder 2 bedoelde leden verstrekt de verzekeringsmaatschappij de namen van de betreffende ondernemingen aan de centrale werkgevers- en werknemersorganisaties. De centrale werkgevers- resp. werknemersorganisaties benoemen in overleg met (eventueel de bij de centrale organisaties aangesloten verenigingen en bonden en) de betreffende ondernemingen/ondernemingsraden de leden in de inspraakcolleges.
6. Ten behoeve van de onder 3 bedoelde leden wordt de betreffende ondernemingen verzocht kandidaten op te geven. Bij meer dan negen werkgevers- resp. werknemerskandidaten wordt het aantal bij loting teruggebracht tot negen. Uit de overgebleven negen kandidaten worden de werkgevers- resp. werknemersleden door de centrale werkgevers- en werknemersorganisaties in overleg met (eventueel de bij de centrale organisaties aangesloten verenigingen en bonden en) de betreffende ondernemingen/ondernemingsraden benoemd.
7. Het inspraakcollege brengt jaarlijks verslag uit aan de ondernemingen die het vertegenwoordigt.

5. EXCEDENTVERZEKERINGEN

Indien bedrijfspensioenfondsbesluiten tot het verzekeren van excedentpensioenen zullen de hiervoor bij het verzekeringsbedrijf gebruikelijke condities gelden.

Voorts zullen deze verzekeringen in een openbaar verslag in een afzonderlijke bedrijfsrekening worden verantwoord.